

Orta Dereceli Okul Öğretmenlerinin Aldıkları Ödüller ve Cezalara İlişkin Bir Çalışma

Doç. Dr. Nezahat SEÇKİN*

PROBLEM

Son yıllarda öğretmen sorunları çeşitli açılardan tartışılmaktadır. Öğretmenlerin ödüllendirilmeleri ve cezalandırılmaları konusu da bunlardan biridir.

Öğretmenler, okul denilen sosyal sistemin en önemli parçalarından birini oluşturur. Eğitim sisteminin başarısı, bir bakıma, öğretmenin huzurlu bir ortamda çalışmasına, güdülenmesine ve ödüllendirilmesine bağlıdır. Sistemin öğretmene vereceği ödüle karşılık, öğretmen de sisteme katkıda bulunacaktır.

Öte yandan ceza, öğretmeni göreve bağlamak; hizmetlerin en iyi biçimde yürütülmesini sağlamak; ünvan ve görevleri olumsuz yönde etkileyecek durum ve davranışları önlemek amacıyla düzenlenmiştir.

Türkiye'de bugüne kadar öğretmenlerin aldıkları ödüller ve disiplin cezaları, bu cezalara neden olan durum ve davranışların neler olduğu konusu ile doğrudan ilgili herhangi bir araştırma yapılmamıştır. Bunun nedeni, disiplin cezalarının bir soruşturma sonunda verilmesi, öğretmenlerin gizli tutulan sicil kardekslerine işlenmesi ve bu alanın girilmesi olanaksız bir "tabu" kabul edilmesi olabilir. Bununla birlikte, öğretmen sorunlarının çok yönlü ele alınması gereği ve bu sorunların bilimsel araştırmalar yoluyla çözümlenebileceği unutulmamalıdır.

AMAÇ

Bu araştırma, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı orta dereceli okul öğretmenlerinin 1982–1986 yıllarında aldıkları ödüller ile disiplin cezalarının ve bu cezaları gerektiren suç türlerinin saptanması amacıyla yapılmıştır.

Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1– Ortaöğretim kurumlarındaki öğretmenlerin 1982–1986 yıllarında aldıkları:

(*) G.Ü. Mesleki Eğitim Fakültesi Eğ. Bil. Böl.

- a) Ödüllerin sayı ve yüzdeleri nedir?
- b) Disiplin cezalarının sayı ve türleri nedir?
- c) Disiplin cezalarını gerektiren suç türleri nedir?
- ç) Alınan disiplin cezalarında yıllara göre bir farklılaşma olmuş mudur?

2- Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullardaki öğretmenlerin 1983-1985 yıllarında aldıkları:

a) Disiplin cezaları ile suç türlerinin hizmet bölgelerine göre dağılımı nedir?

b) Alınan disiplin cezalarının hizmet bölgeleri arasındaki dağılımında yıllara göre bir farklılaşma olmuş mudur?

SINIRLILIKLAR

Araştırma, birinci aşamada, orta dereceli okullardaki tüm öğretmenlerin 1982-1986 yıllarında aldıkları ödüller ve disiplin cezaları; ikinci aşamada Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne bağlı öğretmenlerin 1983-1985 yıllarında aldıkları disiplin cezaları ile sınırlandırılmıştır. Ancak, disiplin cezaları bir soruşturma sonunda verildiğinden, cezayı gerektiren fiil ve hallerin daha önceki yıllarda meydana gelmiş olması doğaldır. Ayrıca, yasalarda bir ayırım yapılmadığından, yöneticiler de öğretmen kapsamı içinde alınmıştır.

1702 Sayılı Kanunda "taltif" olarak alınan "teşekkür" ve "takdirname", 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda manevi ve maddi ödül olarak ikiye ayrılmıştır. Bu araştırmada, 1702 Sayılı Kanuna paralel olarak "teşekkür, takdirname ve para" ödül kavramı içinde alınmıştır.

Disiplin cezaları ise, 1702 Sayılı Kanun'un 25.7.1931 gün ve 1880 Sayılı Kanun'un 4. maddesiyle değiştirilen 19. maddesinde ve 657 Sayılı Kanun'un 125. Maddesinde (2670 Sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değişik şekli) belirtilen disiplin cezaları ile sınırlıdır.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini, Ortaöğretim, Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim ve Din Öğretimi Genel Müdürlükleri ile Ticaret ve Turizm Öğretimi Dairesi Başkanlığına bağlı okullarda 1982-1986 yıllarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır.

İlgili dairelerde sağlanan bilgilere göre, adı geçen beş genel müdürlüğe bağlı okullarda, toplam olarak, 1982 yılında 103.702; 1983 yılında 118.228; 1984 yılında 115.180; 1985 yılında 119.556 ve 1986 yılında 89.397 öğretmen görev yapmıştır.

Öğretmenlerin aldıkları ödül ve cezalar, sicil kardekslerinde, soruşturma dosyalarında ve illerden gelen ceza yazılarında yer almaktadır. Bu nedenle, araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği açısından ilk aşamada ilgili kaynakların hepsi araştırma kapsamına alınmış; ayrıca örneklem yapılmamıştır.

Ancak, araştırmanın alt amaçlarından biri olan, disiplin cezalarının ve suç türlerinin hizmet bölgelerine dağılımını saptamak için, ikinci aşamada, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullar örneklem grubu olarak seçilmiştir. Bu grubun seçilmesinin nedeni, beş grup içinde en büyük grubu oluşturması ve hizmet bölgelerine yayılması bakımından diğer grupları temsil edecek nitelikte bulunmasıdır.

Veriler ve Toplanması

Araştırma için gerekli veriler, ilgili genel müdürlüklerdeki kardekslerden, illerden gönderilen ceza yazılarından ve Bakanlığın soruşturma dosyalarından tarama yoluyla çıkarılmıştır.

Verilerin Analizi ve Yorumu

Toplanan verilerin çözümlenmesine geçilmeden önce, işlemlerde kolaylık sağlamak için, "İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkındaki Kanun"da (1880 Sayılı Kanunla Değişik şekli), "657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu"nda (243 Sayılı KHK ile yeniden düzenlenen şekli) yer alan disiplin cezaları; bu cezaları gerektiren fiil ve hallerdeki benzerlikler dikkate alınarak birleştirilmiştir. Böylece disiplin cezaları;

- 1- İhtar veya uyarma,
- 2- Tevbih veya kınama,
- 3- Ders ücretinin kesilmesi,
- 4- Maaş veya aylıktan kesme,
- 5- Kıdem indirilmesi,
- 6- Derece indirilmesi,
- 7- Kısa süreli durdurma
- 8- Uzun süreli durdurma
- 9- Kademe ilerlemesini durdurma,
- 10- İstifa etmiş sayılma,
- 11- Vekâlet emrine alınma,
- 12- Geçici olarak devlet memurluğundan çıkarma,
- 13- Meslekten ve devlet memurluğundan çıkarılma.

şeklinde sınıflanmıştır. Ancak, sağlanan verilerde 6., 10. ve 11. cezalar bulunmadığından bu üç madde araştırma dışında bırakılarak, disiplin cezaları 10 madde hainde toplanmıştır.

Araştırmada, ödüllerin ve disiplin cezalarının sayısı ve türlerinin yorumlanmasında frekans ve yüzdelerden; suç türlerinde ise frekansların sıralanmasından yararlanılmıştır. Ayrıca, gruplarla ilgili karşılaştırmalarda kolaylık sağlamak amacıyla sütun ve çizgi grafikleri yapılmıştır. Disiplin cezalarında yıllara göre bir farklılık olup olmadığını saptama bakımından X^2 tekniği kullanılmıştır.

BULGULAR

Toplanan verilerin analizi sonunda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Ödüllerin Sayı ve Yüzdeleri

Öğretmenlerin 1982–1986 yıllarında aldıkları ödüllerin bağlı oldukları genel müdürlükteki toplam öğretmen sayısına oranları Tablo 1'de verilmiştir.

Talo incelendiğinde, ödül bakımından en şanslı kesimin Erkek Teknik Öğretimde çalışanların; en şanssız kesimin ise Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullarda çalışanların olduğu görülmektedir.

Bunun yanında, tüm orta dereceli okul öğretmenlerinin yıllara göre aldıkları toplam ödül sayılarının, o yılki öğretmen sayısına oranı gerçekten düşündürücü bir sonucu yansıtmaktadır. Verilerden anlaşıldığına göre, ortaöğretimde ödül oranı ancak 1986 yılında yüzde bire ulaşabilmiştir.

Disiplin Cezalarının Sayı ve Türleri

Tablo 2, öğretmenlerin 1982–1986 yıllarında aldıkları disiplin cezalarının, bağlı oldukları genel müdürlükteki toplam öğretmen sayısına oranlarını yansıtmaktadır.

Öğretmenlerin Aldıkları Disiplin Cezalarının Bağlı Buldukları Genel Müdürlükteki Toplam Öğretmen Sayısına Oranları

Tablonun incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, beş genel müdürlük içinde, en çok disiplin cezasını alan öğretmenler Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'nde bulunmaktadır. Yüzdelerine göre, bunu sırasıyla, Ortaöğretim, Erkek Teknik Öğretim, Ticaret ve Turizm Öğretimi ve Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlükleri izlemektedir.

Gerçekte, yıllara göre öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının toplamı, o yılların toplam öğretmen sayısına oranlandığında; 1982'de binde 43.2; 1983'te binde 71.5; 1984'te binde 80.8; 1985'te binde 34.9 ve 1986'da binde 23.6 olmaktadır.

Tablo 1

Öğretmenlerin Aldıkları Ödüllerin Bağlı Buldukları Genel Müdürlükteki Toplam Öğretmen Sayısına Oranları

Yıllar	1982			1983			1984			1985			1986			Ağırlıklı Yüzdeler %
	N	n	%	N	n	%	N	n	%	N	n	%	N	n	%	
Bağlı Olduğu G.Müd.																
Ortaöğretim	70862	146	0.21	82552	350	0.42	76919	219	0.28	78786	353	0.45	48145	340	0.71	0.39
Erkek Tek.Öğ.	8981	191	2.13	10042	289	2.88	11093	—	—	12493	—	—	11996	383	3.19	1.58
Kız Tek. Öğ.	10412	188	1.81	10097	187	1.85	10749	85	0.79	10704	97	0.91	11989	102	0.85	1.22
Tic.ve Turz. Öğ.	4932	16	0.32	5472	37	0.68	5709	57	0.99	6494	77	1.19	6473	69	1.07	0.88
Din Öğretimi	8515	8	0.09	10065	32	0.32	10710	50	0.47	11079	72	0.65	10704	31	0.29	0.37
Toplam	103702	549	0.53	111228	895	115180	411		0.36	119556	599	0.50	89397	925	1.04	

N: Genel Müdürlükteki Toplam Öğretmen Sayısı

n: Aynı Genel Müdürlükteki Ödül Alan Öğretmen Sayısı

Tablo 2

Öğretmenlerin Aldıkları Disiplin Cezalarının Bağılı Buldukları Genel Müdürlükteki Toplam Öğretmen Sayısına Oranları

Yıllar	1982			1983			1984			1985			1986			Ağırlıklı Yüzdeler %
	N	n	%	N	n	%	N	n	%	N	n	%	N	n	%	
Bağılı Olduğu G.Müd.																
Ortaöğretim	70862	2912	4.11	82552	6436	7.80	76919	6805	8.85	78786	2555	3.24	48145	1468	3.05	5.64
Erkek Tek.Öğ.	8981	386	4.30	10042	566	5.64	11093	613	5.63	12493	526	4.21	11996	106	0.88	4.02
Kız Tek. Öğ.	10412	140	1.34	10097	320	3.17	10749	510	4.74	10704	225	2.10	11989	46	0.38	2.30
Tic.ve Turz. Öğ.	4932	279	5.66	5472	225	4.11	5709	225	3.94	6494	181	2.79	6473	158	2.44	3.67
Din Öğretimi	8515	759	8.91	10065	911	9.05	10710	1154	10.77	11079	688	6.21	10794	334	3.09	7.51
Toplam	103702	4476	4.32	118228	8458	7.15	115180	9307	8.08	119556	4175	3.43	89397	2.36	8.96	

N: Genel Müdürlükteki Toplam Öğretmen Sayısı

n: Aynı Genel Müdürlükteki Disiplin Cezası Alan Öğretmen Sayısı

Disiplin Cezalarını Gerektiren Suç Türleri

Bu açıdan Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullarda ilk sırayı "göreve gelmemek ya da geç gelmek"; ikinci sırayı, "sınavlarda usulsüz davranma" almaktadır. Bunu "yanlış beyan", "evrakta tahrifat" ve "memur vakarına uymayan durum ve davranışlar" izlemektedir.

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ndeki öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarını gerektiren fiil ve hallerin başına "görevi ve emirleri zamanında yapmamak", "göreve gelmemek ve geç gelmek" bulunmaktadır. "Görevde kusurlu davranma", "işbirliği ilkesine uymama" ve "memur itibarını ve güveni sarsıcı davranışlar" üst sıralarda yer alan durum ve davranışlar arasındadır.

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullardaki öğretmenlerin aldıkları cezalara neden olan suç türleri, "boykota katılma", "görevi ihmal", "göreve geç gelme veya gelmeme", "usulsüz ve fenne aykırı rapor alma"da yoğunlaşmaktadır.

Ticaret ve Turizm Dairesi Başkanlığı'na bağlı okullardaki öğretmenlerin aldıkları cezaları gerektiren durum ve davranışlar ise, "göreve gelmeme ya da geç gelme", "boykota katılma ve siyasi faaliyette bulunma", "tarafli davranma", "öğrenci dövme" şeklinde sıralanmaktadır.

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullardaki öğretmenlerin aldıkları cezalara neden olan suçların başında "görevi ihmal" ve "göreve gelmemek veya geç gelmek" bulunmaktadır. Bunu "işbirliği ilkesine aykırı davranma", "usulsüz ve fenne aykırı rapor alma", "boykota katılma" izlemektedir.

Disiplin Cezalarının Yıllara Göre Dağılımı

Orta dereceli okul öğretmenlerinin 1982–1986 yıllarında aldıkları toplam disiplin cezalarının yıllara göre dağılımı Tablo 3'te yer almıştır.

Tablonun incelenmesinden de anlaşılacağı gibi, "ihtar ve uyarma", "tevhîh ve kınama", "ders ücretinin kesilmesi", "kısa süreli durdurma" ile "meslekten ve Devlet Memurluğundan çıkarma" cezaları 1983 yılında yoğunlaşmıştır. Ayrıca, öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarının türleri ile bu cezaların yıllara göre dağılımının birbiri ile bağımlı olduğu saptanmıştır.

Tablo 3

*Öğretmenlerin 1982–86 Yıllarında Aldıkları Cezaların
Yıllara Göre Dağılımı*

Yıllar	1982	1983	1984	1985	1986	Toplam
Ceza Türleri						
İhtar veya Uyar.	1895	2335	2450	1290	735	8705
Tevbih veya kınama	850	1256	1585	969	513	5173
Ders ücretinin kesil.	132	663	847	389	201	2232
Maaş veya Aylık Kes.	273	986	1407	876	447	3989
Kıdem İndir.	33	28	29	15	3	108
Kısa sür.dur.	864	2178	1976	220	29	5267
Uzun sür.dur.	322	624	630	179	34	1789
Kademe iler.dur.	24	102	246	191	124	687
Geçici ola.						
Dev. Me. Çık.	32	244	109	32	8	425
Mes. ve Dev.						
Mem. Çık.	51	42	28	14	18	153
Toplam	4476	8458	9307	4175	2112	28528

 $\chi^2 = 2606.9$

s.d = 36

P < .01

Ortaöğretim Öğretmenlerinin 1983–85 Yıllarında Aldıkları Disiplin Cezalarının Hizmet Bölgelerine Göre Dağılımı

Orta Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullardaki öğretmenlerin 1983–85 yıllarında aldıkları disiplin cezalarının beş hizmet bölgesine dağılımı Tablo 4'te yansıtılmıştır. Tabloda, her bölgedeki disiplin cezalarının o yıl içindeki toplam ceza sayısına göre oranı da verilmiştir.

Bu açıdan 1983 yılında, tüm bölgelerdeki öğretmenlerin aldıkları disiplin cezaları bakımından II. hizmet bölgesinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu yönden 1983 yılında en az disiplin cezası verilen kesim ise III. Bölgedeki öğretmenler olmuştur. Öte yandan, 1984 yılında disiplin cezaları bakımından I. bölge en üst, IV. bölge en alt sırayı almıştır. Böylece, 1984 yılında en çok disiplin cezası alan öğretmenlerin en gelişmiş ve en az gelişmiş yörelerde çalışan öğretmenler olduğu saptanmıştır. 1985 yılındaki durum da aynı sonucu yansıtmaktadır.

Tablo 4
*Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'ne Bağlı Okullardaki Öğretmenlerin
 1983-85 Yıllarında Aldıkları Disiplin Cezalarının
 Hizmet Bölgelerine Göre Dağılımı*

Hizmet Bölgeleri	Yıllar						Genel %Toplam
	1983		1984		1985		
	f	%	f	%	f		
I. Bölge	1523	23.66	2209	32.46	775	30.33	4507
II. Bölge	2382	37.0	1490	21.90	687	26.89	4559
III. Bölge	622	9.66	877	12.89	286	11.19	1785
IV. Bölge	711	11.05	689	10.12	162	6.34	1562
V. Bölge	1198	18.61	1540	22.63	645	25.25	3383
Toplam	6436	100.00	6805	100.00	2555	100.00	15796
$\chi^2 = 476.97$		s.d= 8				P <.01	

Duruma üç yıllık ağırlıklı yüzdeler açısından bakıldığında, kalkınmada 1. ve 2. derecede illerin oluşturduğu V. ve IV. hizmet bölgelerinin disiplin cezaları yönünden ağırlık taşıdığı anlaşılmıştır.

Ortaöğretim Öğretmenlerinin Aldıkları Disiplin Cezalarını Gerektiren Suç Türlerinin Hizmet Bölgelerine Dağılımı

Bu durum Tablo 5'te verilmiştir. Tablodan da anlaşılacağı gibi, tüm bölgelerde "göreve gelmeme veya geç gelme" davranışının en fazla sayıdaki suç türü olduğu anlaşılmıştır. Bunun sırasıyla, II.; V. ve I. hizmet bölgelerinde yoğunlaştığı görülmüştür.

"Zimmet" ve "rüşvet" gibi suçlar II. hizmet bölgesinde; "evrakta tahrifat", "yanlış beyan" I. ve II. hizmet bölgesinde ağırlık taşımaktadır. "Sınavlarda usulsüzlük" sayı bakımından en fazla IV. hizmet bölgesinde görülmektedir. "Ticaret yapma", ya da "kazanç getirici faaliyetlerde bulunma" suçu gelişmiş illerin oluşturduğu I. ve II. hizmet bölgelerinde görülmektedir. "Memur itibarını sarsıcı davranışlar" II., "kiyafet yönetmeliğine uymama" da V. hizmet bölgesinde daha fazladır.

SONUÇ

Türkiye'de, geleneksel olarak, yasalarda ödüle cezadan daha az yer verilmiş ve ödüllendirilme için gerekli ölçütler yeterince açıklanmamıştır.

Tablo- 5

Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Okullardaki Öğretmenlerin 1983-85 Yıllarında Aldıkları Disiplin Cezalarının Suç Türlerinin Hizmet Bölgelerine Dağılımı

Suç Türleri	Göreve gelmemeye geç.gel.	Zimmet	Rüşvet	Evrakta Tahrifat	Yanlış Beyan	Sınav- larda Usulzk.	Basına İzinsiz bey ver.	Ticaret Yapma	Memur İtib. Sar.Dav.	Kıfayet Yönet. Uymama	Diğer Suçlar	Genel Toplam
I	608	26	12	62	72	275	6	38	43	27	3338	4507
II	672	93	60	56	89	305	21	33	75	33	3122	4559
III	288	17	12	33	35	72	4	17	35	16	1256	1785
IV	232	11	2	19	19	100	8	12	27	4	1128	1562
V	666	29	11	54	37	478	5	27	25	41	2019	3383
Toplam	2466	176	97	224	252	1230	44	127	205	121	10854	15796

Ayrıca eğitim sisteminin amaçları ve politikaları, başarı ölçülü olarak kullanılamayacak kadar soyuttur. Bunun sonucu olarak, sistemde ödül; özendirme, güdüleme, inandırma ve etkileme aracı olarak ustaca kullanılamamış; öğretmenlerdeki güçlü yanlar saptanıp pekiştirilememiştir.

Araştırma sonuçları, Türk eğitim sisteminin önemli bir basamağı olan ortaöğretim kesimindeki öğretmenlerin çok az ödüllendirildiklerini göstermektedir. Bu durumda eğer ödül, öğretmenlerin başarılarının bir göstergesi oluyorsa, veriler, ortaöğretim hizmetlerinin yeterli olmadığını yansıtmaktadır. Öte yandan, eğer ödül, öğretmenlerin görevlerini daha iyi yapmaları için bir özendirici olarak veriliyorsa, sonuçlardan, ödül sisteminin, öğretmenlerin gereksindiği nicelik ve nitelikte olmadığı anlaşılmaktadır.

Araştırma bulguları, ortaöğretim sisteminde, disiplin cezalarının, ödüle oranla çok olmakla birlikte, toplumdaki "öğretmenlerin çok ceza aldığı" yaygın kanısını destekleyecek oranda olmadığını göstermiştir.

Disiplinle ilgili yasa ve kurallarda yeterince açıklığın olmayışı; boşlukların ve yetersizliklerin bulunması, disiplin cezalarına neden olan davranışların farklı kişilerce farklı algılanıp, farklı cezalar verilmesine yol açmaktadır. Eğitim sisteminde ve okullardaki disiplinin kararlı ve açık olmadığı durumlar öğretmenlerin, işlemeyen kurallara uyanın yararsız olduğu görüşünü benimsemelerine yol açmakta ve bu kuralları dikkate almama sonucunu yaratmaktadır.

Ortaöğretimde öğretmenlerin aldıkları disiplin cezalarını gerektiren fiil ve hallerin başında "görevi ihmal", "tarafalı davranma ve "mevzuatta usulsüzlük" gibi davranışların bulunması, bir yandan, öğretmenlere ve yöneticilere, hizmet öncesi ve hizmet içi yetiştirmelerinde yasal konularda gerekli bilgi, beceri ve tutumların yeterince kazandırılmadığını; öte yandan, onların mesleki bir değer sistemi geliştiremediklerini göstermektedir.

Disiplin cezalarının, sosyo—ekonomik yönden gelişmiş bölgelerle az gelişmiş bölgelerde daha çok olmasının nedeni, diğer sorunlara ek olarak, çevresel koşullarda da aranmalıdır.

ÖNERİLER

Yasa ve kurallarda ödül ve cezaya ilişkin boşluklar ve tutarsızlıklar giderilmeli ve sürekli işlerlik sağlanmalıdır.

Öğretmenlerin üstün başarıları değerlendirilmeli, ödüllendirilmeli ve sonuçlar okul sınırları dışına taşırılmalıdır. Ödüllendirmenin bir özendirme ve güdüleme yöntemi olarak yararlı olması için, öğretmenlerin, sonucun getireceği net kazancı görebilmeleri sağlanmalıdır. Ödüller, öğretmene doyum sağlayacak nicelik ve nitelikte olmalıdır. "Öğretmenler Günü", eği-

tim sistemine katkı sağlayacak biçimde panel, açık oturum, çeşitli yarışmalar gibi etkinliklerle daha anlamlı bir hale getirilmeli; "Yılın öğretmeni" seçimi genişletilmeli ve asıl önemlisi, 657 Sayılı Yasanın 123. maddesi ile getirilen parasal ödüller artırılıp yaygınlaştırılmalıdır.

Ödül ve disiplin cezalarını verme yetkileri olan yönetici ve müfettişlerin, hizmet öncesi ve hizmet içinde yetiştirilmeleri yasal bir hükme bağlanmalıdır. Böylece, belli aşamalardan geçerek yetkinleşmiş kimse-lerin bunlardan yoksun olanlarca değerlendirilmesi önlenmiş olacaktır. Yetiştirme amacıyla düzenlenecek çalışma programlarının hazırlan-masında bu ve benzeri araştırmaların sonuçlarından yararlanılmalıdır.

Öğretmen yetiştiren fakültelerde okutulan "Eğitim Yönetimi", "Teftiş" ve "Soruşturma" dersleri, ödül ve ceza konularını kapsayacak biçimde, bu alandaki gelişmeler ve araştırmaların bulgularına göre yeniden düzen-lenmelidir.

Kalkınmada öncelikli yörelere atanan öğretmen adaylarına, gide-cekleri illerin koşulları ve bu illerde göğüslemeleri gereken sorunlar hak-ında yeterli bilgi verilmelidir.

Milli Eğitim Bakanlığı, personelle ilgili kayıtların, bu arada ödül ve cezalarla diğer bilgilerin sağlam ve güvenilir biçimde tutulması için bir an önce bilgisayar kullanımına geçmelidir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, Yahya. **Türkiye'de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri 1848-1940**. Ankara: Doğan Matbaası, 1978.
- Alikâşifoğlu, Kemalettin. **Gerekçeli, Açıklamalı, İçtihatlı Devlet Memurları Kanunu**. 1975.
- Aydın, Mustafa. **Çağdaş Eğitim Denetimi**. Ankara İm Eğitim Araştırma Yayın Danışmanlık A.Ş., 1986.
- Başaran, İbrahim Ethem. "Öğretmenliğin Toplumdaki Konumu", **Çağdaş Eğitim**, 12: 118, 1987.
- Bilgen, Nihat. Sorguç, Bahir, **Öğrenci Disiplin Kurulları Araştırması**. Ankara: MEB., 1980.
- Bursalıoğlu, Ziya. **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. A.Ü. Basımevi, 1987.
- Cicioğlu, Hasan. "Cumhuriyet Döneminde Öğretmenliğin Yasal Temelleri", **Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, Ankara: A.Ü. Basımevi, L7: 1-2, 1985.
- Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına İlişkin Yönetmelik. Resmi Gazete, 18088; 25 Haziran, 1983.
- DPT. Kalkınmada Öncelikli Yörelere Raporu. 4.1986.
- Erdoğdu, Ahmet. "Yeni Disiplin Cezaları", **Danıştay Dergisi**. 6: 7, 1972.

Gelegen Taner, "Kamu Yönetiminde Disiplin ve Disiplin Cezaları", **Danıştay Dergisi**.

İlk ve Orta Tedrisat Muallimlerinin Terfi ve Tecziyeleri Hakkında Kanun (1702 SK) Resmî Gazete 1532; 29 Haziran 1930.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Başkanlığı, **Öğretmen Sorunları ve Eğilimleri Araştırması**. Ankara: 1982.

Sorguç, Bahir. **İdari Soruşturma**. Ankara: ME Basımevi, 1986.